

ROK 5.

NOWY SĄCZ dn. 13/X. 1912

L. 5

MISSARYUSZ

TYGODNIK

organ K. F.

pod Redakcją:

Promyków
Feniksa.

Idzie z piosenką na ustach
Przez śniegu raspy zimowe
I nie wie gdzie mu wypadnie
Na nocleg potłycić głowę.

Choc' noc jut ziemie pokrywa
A wrędziej pustka wokół
On w swej samotnej wadrówce
Bee znowgi idzie, wesoło.—

Adam Asnyk.

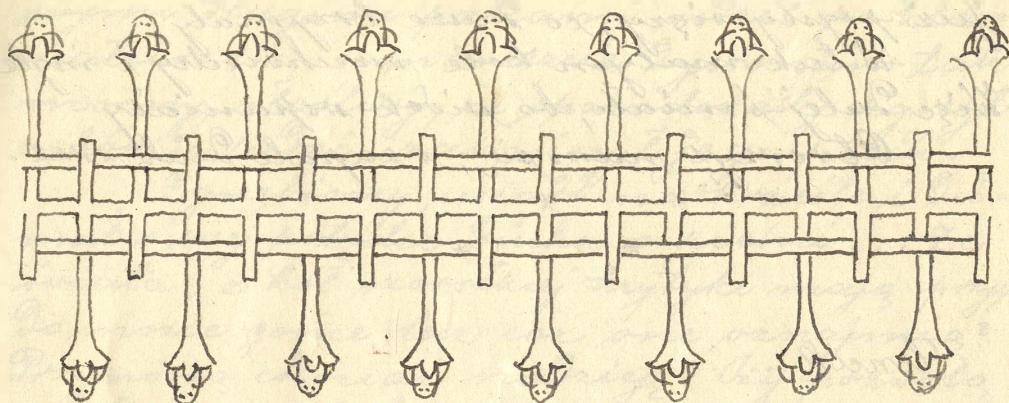
O,

N.

C.

Spis treści.

Kasťo - Davick	- - - - -	63.
Z cyklu "Hoene cienie"	- - - - -	64.
Lechickie liwia - /y/	- - - - -	67.
Nasze sprawy - Prezakryja	- - -	75.

Rawicz. (?)

Hasto.

Rozdrożejmy te spore,
To nas wiecznie ściska dusi,
Przesad, wiezę ruci na stronę,
Niech je biorą ślepi! głosi!

Rozdrożejmy te okovy,
To nas ool kolebki gnioteż
Zobaczymy tam świąt nowy,
Zobaczymy jutrznię złotą.

* * *
Hej! naprzód brocia hej! śmiało i przeklity
Młotami myśli rozbijmy te stal,
Ty młody uchwyć podźorie tej kratey,
A młotem metal okryty roza wal!

żeby przysły wiezy, co duże trymoly,
W tak matym kole wszelkie dźwięki i mgle
Wieć dalej śniatało, bo widok wspariał
Otworzył nam się, a papale dźwięk wze.

*

*

*

Aencik...

Z cyklu „Nocne cierńie”

Na krańcu miasteczka poniętego
okienka na poddaszu padały słaby pros-
myk oliwnej lampy na ulice pełne
blota. Wiatr huśtał na polu, miotając
obmokłymi liśćmi a w powietrzu dros-
nił jeno śnietek i ból bergsoniany.

Tam na podławni w małej izde-
bie siedział młodzieniec wychudły i grał
na pianinie pieśń smutku Łesknaty
i palii. Hatchnienie potąpiło w wysoko-
ści i usiadło na jego kościstych barkach,
a on z promieniem w oku łzyczł tony w a-
kordy, zlewające się z nyciem jesiennego
wiatru. Pieśń ta jękiała, wilła się w bolesći,
bo tak jej dusza młodego karala. Budzik
wybijał połnocne godziny, a on jeszcze

swymi długimi palami wodnił po klawiaturze . . . mareszcie dysonans tak mocny, złośliwy, że sprawadowałby zgryzły zębow u ludzi, zakonczył jego pieśń.

Zgnębiony usiadł na krzesle, i dumiał o swej potędze Ducha z pieśni . . . Ze świąta, a kół przestkiej kryptyki mającej przejść do mnie gące, lecz coż one osiąmiać? Przytroszą chciar nadzieję? By pozwalać pieśni mojej rygi?

A może świat, ach! ten świat jej nie rozumie!

Ach! w duszy czarno . . . Skąby tylko promyki nadziei błyska . . .

Zegar wybił pierwszą godzinę po północy. Plombyk kaganek dogonywał, podsycały sieratkami jajowczej oliwy. Młodzieńiec położył się do łóżka. — Z oczyma ulkwionymi z powałą leiał . . . nie jam jest wielki, Dech moj potężny . . . wielki . . . wielki . . . wyszeptał i zasnął.

A oto z porą negła domu wyszedł księżyc jasny i oświetlił pokój, a po promieniu jego zstąpił sen: młodzieńiec knaleił się nagle w powietrzu nad szczytami potężnych, skalistych, pełnych przepaści górz i rzeczy ma wzniesionymi w niebiosach nicią pieśni smętną, smutną, boles-

sną, wzrastającą w moc i rozpacza. Kon-
cząc swą pieśń rozpaczy, z całej pierśi
wydobył krojek nadleśnicki i nagle spadł
w przepaść, rozbity się na Grobne ka-
wałeciki. A te zaczęły drgać i wydawać
dźwięki... Ujrzał Dziecięcę cudnej posta-
ci, anielskiego synarza Łwavy, w bia-
łych szatach, z rozsypanem na ra-
mionach włosami, która wyciągnie-
tymi przed siebie rękoma chodziła
około jego drżących cząstek i ni-
cią pieśni cudnej. Drżących cząstek
Dziecięcę dźeczyły się w akordy, stwarzając
pieśni anielskiej Dziecięcicy.

Pod jej wpływem znowu się z pro-
chów... knaleał się na jej ręku... przy-
łączył się do jej pieśni wskrzeszenia
i oboje bezrad unosiły się w góre ponad
przepaściastych gór wiechałołki, on jak
Dziecięcę patrząc przez swe rąknięte
oczy na jej wzruszenie w góre.

Ai hen w weterze sorpiły,
nali się z pieśnią na ustach. —

Młodzieńcu zbudził się drżące
cały. Upadek tak stroozny, że ani
wspomnienie o nim Dziecięcem nie
szysza jego ciął... Leżąc sen znaczy?

Dzrysztłosí, okare. —

— .. —

(y)

Lechickie lwiąta.¹⁾

Lechickie lwiąta! Zapiekione kwiaty,
berdoma bracio! Śpiewam głoś z przeszły.
Sokole²⁾ śpiewam, jak my dnis sieroce.
Lechickie lwiąta! Durną dnis was płodę³⁾.
Oczarowani czarnoksięską pieśnią,
bez skrzydeł orły⁴⁾ unowią cyr swój przesniaż⁵⁾,
matczyna krew się raszeji siwianą.⁶⁾

¹⁾ Niemal ten napisany został ok. roku 1910.

Wszystkie zamieszczenia, jakie wkradły się w tym czasie w zbiorach archiwialnych - miedzi on uwagi spółczesnych - datowanej pismie dopiero po latach kilku ogłoszony zo "Emissariusu". Niejasnośi kilku zwrotek należą tłumackie nieczytelności rekopi, się, który dovolnie interpretowanym być może.

²⁾ Sokole pieśni śpiewam, jak my dnis sieroce.

³⁾ Durną wychwalają (zdabiają) będąc wasze boha-
terskie cyry.

⁴⁾ Orły bez skrzydeł = naród polski, nievolny -

⁵⁾ Cyry swój przesniaż = pozytywną sobie stanu przeszłość.

⁶⁾ Ból narodu (matczyna kres) wywołany klejkami i upadkiem samodzielności państwowej - zagoǳienie (niejako restuje się = raszeji siwianą) pod opią, nem ożywcząch wspomnieni.

Kurhany w niebo wrzosna nad Matczyzną¹⁾
Dopiero kiedy harfę krew ostocni²⁾
Driewanna wojdzie, kwiędrue krew piółuni.³⁾
Na grzessach Bochdan⁴⁾ nosił groby siostre⁵⁾,
Has krew pokrewi⁶⁾ i błyszczać ostroże.⁷⁾

*

*

*

1) Stan ten, ta sorpacz narodu ("Matczyzna")
w grobie pogrzebioną kostanicę, a nad
nim wrzosna kurhany.

Kurhan = kopiec ziemny usypany
na grobie zmarłego. Zwyczaj i narwa
ukrainiska.

2) Wiersz ten malezy tłumaczy w ten
sposób: "Dopiero kiedy krew pbrocy harfe,
kiedy naród za orgi pochwyci, wojdzie
Driewanna = kwiat wolności, kwiędrue krew
piółuni = zgaszenie niewoli".

3) piółun = popiół. Piółunny = popióki.

4) Bochdan Chmielnicki, hetman
zaporojski, był polskim szlachcicem -
więc Dola Ukrainskich była dla niego
"siostrzana".

5) "siostre" = siostrzane.

6) "pokrewi" = zbliżony do siebie, po-

łączny.

7) błyszczać ostroże = orgi, zabawa.

1. Z Czołbanem wyrosł sokół¹⁾
niemowlęciu burzak²⁾ suimiął,
lebystyki³⁾ kwitły wokół,
piaski-laszy⁴⁾ piersi rozdumiały.⁵⁾

2. Gesl⁶⁾ Rusalki⁷⁾ rozwiosły
molojcowi na kurhanach
a rozeule⁸⁾ rozwiosły
Diviżki miriny⁹⁾ na limanach.¹⁰⁾

3. Żał się Boże! śpiew feszliwie
jeknął phargo w Teorbanie
w zaporożskich stepów nivie
w xiłukowickim gaju kurhanie...

1) sokół - marwa ujawniona na Ukrainie na
oznaczenie kozaka.

Teorban = przyrzęd muzyczny, używany
przez pieśniarzy kozackich.

2) burzak = rośliną stepową.

3) lebystyk = kwiat symbolizujący miłość.

4) laszy = lechicki, polski.

5) rozdumiały = Dzimka serce podnosił.

6) gesl = przyrzęd muzyczny, tu pieśń kozacka.

7) Rusalki = boginie poety - rozwiosły = rozwiosły
Kozakom na kurhanach.

8) rozeule = galinek Dzieciółów.

9) mirina = Dzimka, pieśń feszna, rzesza.

10) limany = rycie rzeki - tutaj kraicie Ukrainy.

4. Bliznie Dudy¹⁾ z ruszą nutą
w tanciach mogił szli...

Mary²⁾ Korak z lacką butą
legendarne śni.

5. Hen w oddali błyszczy sioł
idź³⁾ w stobodę pros
kwiat barwinki na swe czoło
nad Rasavę, Ros.⁴⁾

1) Bliznie Dudy - autor ma tu na myśli
dzieńki kowadły i nity ruszą - obie
formy poezji zbliżone do siebie,
a więc "bliznie".

w tanciach mogił = w dniach pokutę
mogiłami, zamieszkałymi przez na-
rod ukraiński.

2) Mary legendarne = marzenia związane
z przeszłości.

lacki = polscy.

3). Idź w stobodę⁵⁾ = niech marzenia owe,
"dzieńki wszystkich się we wszystkich
stobodach (wsiąch) i proszą o kwiat
barwinki na swe czoło. Barwinek =
(kwiat cmentarny) ornaza pamięć,
wspomnienie - tutaj znaczy tyle
co popularność.

4). Rzecki na Zaporoziu.

6. Junak krewui pieśni motylei¹⁾
rozwielmoia mary,²⁾
patrozy rzecwiczej, mówiąc kwili,³⁾
mary - hej! patandary!⁴⁾

2) chorągiew o malin⁵⁾ rano si, orłotko,⁶⁾
pielgrzym, Polanin Dnieprowy,
wiślany kowaci ūg⁷⁾ koraczałko,
hariba stromoci⁸⁾ ich głowy.

- 1). Junak śpiewa Dumkę pokrewną rytmu motyla, a wizę powabną, teskową.
- 2). rozwielmoia mary = matżenica jego syskująca uroanie i nasiadło-
- 3). kwili = piasec rzecwie
- 4). mary, o patandarach wojskowych, odgin.
- 5). chorągiew Zaporoża karminowa, kolo-
ru malin.
- 6). Koracy sę potomkami polskich wychod-
ców (pielgrzymów) lategołci, au-
tor marywa ich Polaninami Dnie-
prowsyni, orłotkami.
- 7). Koraczałko klegwa kwig (kowaci) brzeg
Wisły / wiślany i hariba stromem
okrywa jego głowę. (Prasy chmiel-
nickiego i późniejsze.)

8. Żór czarnobrewy¹⁾ kielaczy krok
od Słowianów czystyj urosi w mrok,
Andri i pmeidzi... Hej! cay pamiętasz
tych wolnodumów?²⁾... postać ich cmentarz!

9. Kości³⁾ lasze, a kozacy
wozhuk⁴⁾ koią włascí⁵⁾ panacy
i przechodzieni⁶⁾
wiednie codzien
wytrwaj Boże Daj!

- 1). Po crasach walk z Polską - kozacy łączą
się raz r Turcy, raz r Rosyj, mieszając,
się z ludnością tamtejszą i tworząc zii-
pełnie kozacy późniejsi noszą już zupełnie
inny charakter na sobie.
a żór czarnobrewy = żór Polski kiel-
aczy krok, polityczne wypraski uroszyc
ich w mrok, a wiec nazagładę.
- 2). Wolnodumowy = Dawni kozacy, łączeni
z Polską, poetycznie i rycerscy.
- 3). Kości polskiego rycerstwa i stawa ko-
zacka oznacza granice dawnego Za-
jednoia i Ukrainy.
- 4). wožuk = sława, wyraz ukraiński.
- 5). włascí = posiadłości.
- 6). Reszta kozaków, łączących się po wiele,
przechodzior, ginię coraz bardziej.

10. Gerve spapielil̄ bol̄, ſal̄ bez gniarda.
 Bojan²⁾ sre skrzysto rozwinał̄,
 nad Ukrainą spłonęła gniarda³⁾
 brzeg prebonej gęſli popiynał̄. ⁴⁾

11. Hej pobratymu! ^{po}czcił̄ ⁵⁾ x pieśni
 czachary, ⁶⁾ w złotej Duniie Dniepr⁷⁾
 Huczi i Łeskui... podnosi przesini
 i uroczycka, ⁸⁾ mody Dniept.

¹⁾ spapielil̄ = przekatł̄

²⁾ Bojan - pieśń narodowy ukraiński, postać mityczna, pośw. rodzinie woj. loty litewskiego.
 ... sre skrzysto rozwinał̄ = rozwinał̄ gnia-
 ćalność poetyczą.

³⁾ spłonęła = zgasła gniarda przeszicia. Ukraina związana z Polską unią za Jana Kazimierza, posiadała pewną autonomię i samodzielność, ale traciła ją po wojnach korackich.

⁴⁾ popiynała pieśni ze prebonej gęſli.

⁵⁾ uczcił̄, wysławiał̄ Bojan w pieśni prze-
 zokie stepy ukraińskie, uczcił̄ mody Dniept.

⁶⁾ poczcił̄ = pochodzi od słowa czci, równa się
 tylko co uczcił̄.

⁷⁾ czachary = zarosła na łąkach i mokra-
 dach Rusi. ⁸⁾ złoty Duniie = złowionej pieśni.

⁸⁾ uroczycka = miejscu niedostępne, porastające
 pod wieżą złych duchów. -

12. Smiech oddać i podzięć
bo z Francji zarodziej¹⁾
porajski Bojanicki kapłaci...
A skarga tem wieksza
im bardziej upiększa
senlike²⁾ wspomnienia tulacke...

13. Whicher niesie wiecowy³⁾ Grwon Serbia
balwochwali⁴⁾ hen turno Kosovo,⁵⁾

1) Przypuszczać należy, że dwudziestu ten niead-
cytanego nazywającego przez pierwszego kapitała,
został zmieniony i przez to interpretacja
jego przedstawia dzisiejsze warunki Eu-
ropei. Kto jest ozym zarodziejem z Fran-
cji, porajski Bojanicem? — Według da-
nia jednego z braci ma to być Mickie-
wicz wygnanice, przebywający w Francji herbem
Poraj — więc porajski griesiarsz... Ale podaniem
naszym — interpretacja ta jest mylną.

2) senlike = senne, marycielskie.

3) wiecowy Grwon = głos narodu / wiecu,
a więc zgromadzenia wszystkich o-
bywateli serbskich.)

4) balwochwali = wychwala

5) Kosovo pole — miejsce krewnej walki Ser-
bów z Turkami (1389 r.) turny = me-
siny, bohaterski.

modli Jugów¹) by wtali x mogity,
wiecowali² lwon szerokosiawie
wogi x crasic berleidzia, berchlebia
wniesli x plennig słowiańskie Łabędzie.³
Korice.

- 1). modli = blaga, oxywa Kozaków (Jugów), by wtali x mogity.
- 2). aby przewodniczyli przez długie wieki „lwon” słowiańskim i niesli im pomoc x czasie berleidzia (wojny) i berchlebia (nędzy).
- 3). Łabędzie - Łagodnie.

Nasze sprawy.

Przed wszystkiem musimy się podzielić z czytelnikami wesołych nowin. W tym roku w Krakowie, zakończono dwa nowe koła filarskie za staraniem byłych członków naszej organizacji - jedno w gimnazjum Jacka, drugie w szkole przemysłowej. Co się tyczy zmian, jakie w ostatnich dniach u nas miały, doriesz maledy po-

ostanie koła", czarujących "kłosionego jir"
Przeciąż r. jedenastu, członków, przeważnie
mężów w klasie czwartej. Pierwsze rebrania
nie poszły najlepiej, ale jest nadzieja, że
przy starannym kierownictwie Preza i
współdziaaniu członków praca pojedzie
lepiej.

Skład wydziału na rok bieżący jest
 następujący.

Haszcznik: Cezara, przewodniczący koła:
Liviusz, Kapral, Tarska, Promyk i Prez. Litowor
Sekretarz: Kapral, Bibliotekarze: Peji i Groka,
Skarbnik: Zubr.

Wójtostwo miesiąca przyjęte do koła:
Czerwonni: Reguła, Jasiowiuk

Różowi: Alibiades, Leki, Palacz, Krzyż,
Johes.

Fioletowi: Lach, Mansis.

Czarne: Wiesiak, Zych, Krak, Chlawa,
Zbyszko, Maśkaw, Ursus.

(o)

